

บทที่ 2

ความมั่งคั่ง (Wealth) และมูลค่า (Value)

เริ่มแต่ศตวรรษที่ 15 ประชาชนตื่นตัวในการแสวงหาความมั่งคั่ง เพราะความมั่งคั่งการมีทรัพย์สินความร่ำรวยนี้ทำให้การดำรงชีวิตง่ายขึ้น มีเครื่องอำนวยความสะดวกให้ต่าง ๆ ผู้ที่มั่งคั่งเป็นผู้มีเกียรติ มีอำนาจและเพื่อนฝูงมาก นักเศรษฐศาสตร์จึงสนใจมากที่คนแสวงหาความมั่งคั่งกันเหลือเกิน จึงเกิดยุคการค้นคว้าและสำรวจหาโลกใหม่ เกิดลัทธิพาณิชย์นิยม (mercantilism) ขึ้น อันเป็นลัทธิที่แสวงหาความมั่งคั่งด้วยการค้าขาย

ลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism) (ค.ศ. 1500-1776 เจริญรุ่งเรืองที่สุดในศตวรรษที่ 18)

ลัทธิพาณิชย์นิยมเกิดขึ้นท่ามกลางความต้องการของมนุษย์อยากจะมีมั่งคั่งร่ำรวยอยู่ในระยะที่ลัทธิฟิวดัล (feudalism) ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากับสินค้า และมีทุกอย่างเพียงพอในเขตของฟิวดัลนั้น (self-sufficient economy) เปลี่ยนมาเป็นเศรษฐกิจที่มีการซื้อขายขึ้นแทนนอกเขตฟิวดัลด้วย และเริ่มรู้จักใช้เงินตราเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยน มนุษย์จึงได้ค้นคว้าศึกษาเขียนหนังสือถึงวิธีการแสวงหาความมั่งคั่ง (wealth) วิชาเศรษฐศาสตร์จึงเป็นวิชาที่

ศึกษาเกี่ยวกับความมั่งคั่งทำให้วิชาเศรษฐศาสตร์ได้กำเนิดขึ้นมา วิชาของมนุษย์ที่มีความต้องการไม่สิ้นสุดเห็นแก่ตัว หาทางที่จะสร้างความมั่งคั่ง วัตถุนิยม (materialism) หรือแสวงหาเศรษฐกิจ (economic goods) ในขณะเดียวกันมีจุดหมายทางสังคม (social goal) เพื่อเพิ่มอำนาจให้แก่รัฐ (state power) เมื่อประเทศมีความมั่งคั่ง มีอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นทางให้ความอยู่ดีกินดีของประชากรเกิดขึ้น (well being) การสร้างอำนาจด้วยการสำรวจหาทรัพยากร และเมืองขึ้นดำเนินไป การค้าระหว่างประเทศโดยผลิตสินค้าสำเร็จรูปส่งไปขายต่างประเทศ ซึ่งวัตถุดิบราคาถูกจากประเทศเมืองขึ้นมาผลิตให้มีสินค้าออกมีมูลค่ามากกว่าสินค้าเข้าอังกฤษอยู่ในระยะขยายการค้าและการทหารเพื่อหาเมืองขึ้น ซึ่งกลุ่มลัทธิพาณิชย์นิยมให้การสนับสนุนเพื่อให้ประเทศรวมกัน มีความสามัคคีและเข้มแข็ง จนถึงศตวรรษที่ 18 ที่ลัทธิพาณิชย์นิยมเจริญรุ่งเรืองที่สุด และเป็นเวลาที่เกิดปฏิวัติทางอุตสาหกรรม (industrial revolution) ที่สินค้าอุตสาหกรรมผลิตได้มากในอังกฤษ จึงต้องส่งขายยังเมืองขึ้นให้หมด สรุปได้ว่าลัทธิพาณิชย์นิยมมุ่งเพื่อการค้าระหว่างประเทศให้ได้เปรียบ ด้านการเงิน มีทองคำและเงินไหลเข้าประเทศ ซึ่งเกิดในอังกฤษ จนกลายเป็นประเทศที่มั่งคั่งที่สุดในสมัยนั้น

ดูตามชื่อ mercantile = พ่อค้า พาณิช, ism = ลัทธิ รวมกันเรียกลัทธิพาณิชย์นิยมเป็นลัทธินิยมยกย่องพ่อค้าและการค้าทำให้ประเทศมั่งคั่ง หรือแม้แต่ตัวพ่อค้าก็ร่ำรวยอันเป็นสิ่งปรารถนาของทุกคน รวมทั้งนักเขียนในเรื่องนี้ก็เป็นพ่อค้า เช่น Thomas Mun, Misselden เป็นต้น ดังนั้น รัฐควรส่งเสริมการค้าให้เจริญเฟื่องฟู โดยเฉพาะการค้ากับต่างประเทศ ด้วยวิธีการให้สัมปทานผูกขาดทางการค้ายอมให้นำทองคำแท่งออกนอกประเทศแต่จะต้องได้คืนมาภายใน 6 เดือน และการมีทองคำหรือสมัยใหม่มีเงินตราจำนวนมากเป็นความจำเป็นของรัฐบาลเพราะประเทศมีค่าใช้จ่ายหลายอย่าง เช่นเงินเดือนทหาร ค่าใช้จ่ายในราชสำนักและค่าเลี้ยงแขกเมือง เป็นต้น

การค้ากับต่างประเทศทำให้อังกฤษเป็นประเทศมั่งคั่ง ด้วยการซื้อวัตถุดิบจากเมืองขึ้น (ประเทศในแอฟริกาและเอเชียบางประเทศ จะตกเป็นเมืองขึ้นในสมัยที่อังกฤษล่าเมืองขึ้น) ในราคาถูก แล้วนำมาผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม เป็นสินค้าสำเร็จรูป มีราคาแพงกว่า สินค้าออกมากกว่าสินค้าเข้า (excess of export over import) อีกนัยหนึ่ง มีดุลการค้าได้เปรียบ (favorable balance of trade or surplus) = สินค้าออกลบด้วยสินค้าเข้า รวมทั้งการบังคับให้ประเทศเมืองขึ้นค้ากับตนเท่านั้น เช่น อังกฤษซื้อฝ้ายจากเมืองขึ้น เพื่อมาป้อนโรงงาน

อุตสาหกรรมทอผ้า ผลิตเป็นผ้าเส้นสำเร็จรูป ส่งไปขายยังเมืองขึ้นอีก ในราคาแพง มูลค่าเพิ่ม (value added) จึงมาก ทำให้อังกฤษมีทองคำไหลเข้าประเทศมาก เพราะสมัยก่อนชำระหนี้ด้วยทองคำหรือเหรียญทองคำ ด้วยการที่ผลิตได้มาก ทำให้งานเพิ่มขึ้น ชาวอังกฤษจึงมีงานทำ ค่าจ้างสูง ตระหนักในเรื่องนี้ อังกฤษจึงคุ้มครองการค้า (protectionism) ด้วย เพื่อให้สินค้าในประเทศขายได้

ลัทธิพาณิชย์นิยม ยังนิยมทองคำและเงินเป็นสิ่งทำให้ประเทศมั่งคั่ง เพราะสมัยก่อนชำระหนี้ด้วยทองคำหรือเงิน หรือทำเป็นเหรียญทองคำหรือเหรียญเงิน (specie) ได้มาโดยวิธีส่งสินค้าไปขายต่างประเทศ และมีดุลการค้าได้เปรียบ หรือมิฉะนั้นก็มีเหมืองทองคำหรือเงินเอง ห้ามการส่งทองคำหรือเงินออกต่างประเทศ

ในระยะนั้นจึงมีผู้เขียนหนังสืออธิบายลัทธิพาณิชย์นิยมหลายคนควรได้กล่าวถึงคนสำคัญ คือ

โทมัส มูน (Thomas Mun ค.ศ. 1571-1641) เป็นผู้สนับสนุนลัทธิพาณิชย์นิยม ชาวอังกฤษเป็นพ่อค้าที่สนใจในการค้า จนร่ำรวย เป็นคณะกรรมการในบริษัทอินเดียตะวันออก จนได้เป็นผู้ช่วยราชการ เขาได้เสนอแผนอย่างรอบคอบที่จะทำให้อังกฤษเพิ่มความมั่งคั่งมากขึ้น Mun เห็นว่าพ่อค้าเป็นบุคคลสำคัญในชุมชน เพราะเป็นผู้รับผิดชอบในความร่ำรวยของประเทศ หารายได้ให้แก่กษัตริย์และรักษาทรัพย์สมบัติของพระองค์ พ่อค้าจะต้องเป็นคนพูดเก่ง และมีฝีมือทางสร้างเรือและการเดินเรือ แนวคิดทางพาณิชย์นิยมของเขาคือ

1. อังกฤษต้องขายสินค้าแก่ประเทศอื่นมากกว่าซื้อเข้า เพื่อมีดุลการค้าได้เปรียบ
2. ให้ชาวอังกฤษใช้ที่ดินว่างเปล่าเพาะปลูกให้มาก เพื่อผลิตวัตถุดิบป้อนโรงงานได้มาก
3. ลดการบริโภคสินค้าต่างประเทศลง และหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงในแฟชั่นต่าง ๆ และของฟุ่มเฟือย
4. ฉลาดที่จะขายสินค้าไปยังต่างประเทศ โดยตั้งราคาสูงสำหรับสิ่งจำเป็นที่ชาวต่างประเทศต้องซื้อ และลดราคาสินค้าที่มีการแข่งขันกันมาก
5. ขนส่งสินค้าอังกฤษไปยังต่างประเทศโดยเรือของอังกฤษเพื่อได้ค่าธรรมเนียมการขนส่ง
6. ประหยัดการใช้ทรัพยากร เพื่อเป็นสินค้าออก

7. พัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อผลิตสิ่งจำเป็นใช้ในประเทศและส่งขายต่างประเทศ

8. ทำให้อังกฤษเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนระหว่างชาติต่าง ๆ เพื่อเพิ่มสินค้าเข้าและออกจากอังกฤษให้สูงไว้ เพื่อได้ค่าธรรมเนียมการขนส่งและค่าฝากสินค้า

9. คำกับประเทศที่ผลิตสินค้าขั้นประถม (เกษตรกรรม) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อซื้อวัตถุดิบในราคาถูก นำมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปส่งออกไปขายในราคาแพงขึ้น

10. ไม่ส่งเงินและทองออกนอกประเทศ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง

11. เก็บแต่พอสสมควรหรือไม่เก็บภาษีสินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออก แต่เก็บอากรแก่สินค้าเข้าแพง

12. มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐบาล และนักธุรกิจ เพื่อส่งสินค้าออกให้ได้มาก

สรุปได้ว่า เพื่ออังกฤษมีดุลการค้าได้เปรียบ และมีทองคำไหลเข้าประเทศ ควรทำดัง Mun ให้แนวคิด

Mun ได้ให้แนวคิดเรื่องดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ (balance of international payment) ซึ่งรวมเอาดุลการค้า และการให้บริการอื่น ๆ ที่เป็นรายการที่มองไม่เห็น (invisible item) เช่น ค่าระวางขนส่งทางเรือ ค่าประกันภัยทางทะเล ค่าเดินทางท่องเที่ยวรวมเข้าไปด้วย

ได้มีผู้วิจารณ์ว่า ในขณะที่เขาทำงานกับบริษัทอินเดียตะวันออก กลับยอมให้ส่งทองคำแห่งออกนอกประเทศ แม้ขัดกับแนวคิดของเขา Mun กลับตอบว่า การที่บริษัทอินเดียตะวันออกนำทองคำแห่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศได้ เพื่อเลี้ยงกิจการของบริษัทในต่างประเทศ แต่เมื่อมีดุลการค้าได้เปรียบ จะมีทองคำแห่งกลับเข้าอังกฤษมากขึ้นกว่านำออกเอง เรื่องนี้รัฐบาลยอมให้ทำได้ เพราะมีสัญญาว่าจะต้องนำทองคำแห่งจำนวนเท่าเดิมอย่างน้อยคืนมา ภายใน 6 เดือน เนื่องจากชาวต่างประเทศชอบซื้อทองคำมากนั่นเอง จึงไม่มีความเสียหายแต่อย่างใด เขาพูดเชิงเปรียบเทียบว่า “ชาวนาเห็นเป็นการสิ้นเปลือง เมื่อหว่านพันธุ์พืชลงบนดินในฤดูเพาะปลูก แต่เมื่อถึงหน้าเก็บเกี่ยว จึงจะเห็นคุณค่าในสิ่งที่เพาะปลูกไว้”

เอ็ดเวิร์ด มิสเซลเดิล (Edward Misselden) (1608-1654) เป็นชาวอังกฤษ เป็นสมาชิกบริษัท Merchant Adventurers และเคยเป็นรองผู้อำนวยการเป็นเวลา 10 ปี เป็นพ่อค้าที่สนับสนุนลัทธิพาณิชย์นิยม บริษัทที่เขาทำงานอยู่จึงเป็นคู่แข่งกับบริษัทอินเดียตะวันออก เขาจึงต้องการลดกิจการของบริษัทอินเดียตะวันออกลง เพราะบริษัทนี้ได้รับสัมปทานให้ส่งทองคำแห่งไปขายยังต่างประเทศได้จำนวนมาก แต่จะต้องสามารถนำจำนวนเท่าเดิมคืนประเทศภายใน 6 เดือน เป็นเหตุให้บริษัทกอบโกยเอาเงินเข้าประเทศ Misselden เชื่อว่า ด้วยการนำทองคำแห่งออกนอกประเทศเช่นนั้นจะเป็นผลให้เกิดเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนเขาได้เป็นนักธุรกิจใครือบริษัทอินเดียตะวันออกจึงได้เลิกโจมตี เขาเห็นความสำคัญของอัตราแลกเปลี่ยนเงินเป็นเครื่องชี้ภาวะตลาด เช่นเงินบาทมีค่าแพงขึ้น จะซื้อของจากต่างประเทศได้ถูกลง เป็นต้น

อันตวน เดอ มงเครติน (Antoine de Montchretien) (ค.ศ. 1576-1621) ชาวฝรั่งเศสที่เคยไปอยู่อังกฤษจึงสนใจในลัทธิพาณิชย์นิยม แต่เป็นชาตินิยมยิ่งขึ้น แนวความคิดของเขาจึงตำหนิการที่ฝรั่งเศสเปิดประตูประเทศ ยอมให้สินค้าจากต่างประเทศเข้ามาขายทั้งที่ฝรั่งเศสสามารถผลิตสินค้านั้นได้เองโดยง่าย แล้วชาวต่างประเทศนั้นยังมากอบโกยเอาทรัพยากรธรรมชาติของฝรั่งเศสออกไปด้วย เขาประณามการสั่งหนังสือต่างประเทศเข้ามา เพราะหนังสือนั้นจะทำลายความเข้มแข็งและความสูงส่งของวัฒนธรรมฝรั่งเศส ไม่ใช่สนใจแต่การค้ากับต่างประเทศ ควรจะส่งเสริมการค้าในประเทศด้วย ถ้าทุกคนยอมทุ่มเทกำลังกายด้วยความขยันขันแข็งแล้ว ฝรั่งเศสจะเลี้ยงตัวเองได้โดยผลิตสิ่งอุปโภคบริโภคมากพอเพียง ความมั่งคั่งไม่ใช่เกิดจากเงินตราอย่างเดียว แต่เกิดจากการมีสินค้ามากอีกด้วยเพื่อใช้ยังชีพ รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการผลิตสินค้าให้เพียงพอเลี้ยงประชากรทุกคน เพื่อให้ประชากรอยู่ดีกินดี

ลัทธิพาณิชย์นิยมนี้ นอกจากขยายตัวไปยังฝรั่งเศสแล้ว ยังมีผลไปถึงเยอรมนีและออสเตรีย ได้มีนักเศรษฐศาสตร์กลุ่มหนึ่ง ชื่อ Philip von Hornick, Johan Yosim Becker และ J.H.Justi ชาวออสเตรียและเยอรมัน ในกลางศตวรรษที่ 18 ได้เขียนหนังสือ ชื่อ The Kameralists ขยายความลัทธิพาณิชย์นิยม โดยมีความเห็นเรื่องความมั่งคั่งคล้ายนักพาณิชย์แตกต่างเฉพาะลัทธิ Kameralism เห็นว่า เงินของรัฐ (public finance) ที่ได้มาจากภาษีอากร และรัฐทำการค้าอุตสาหกรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งและทำให้รัฐมีอำนาจเข้มแข็งขึ้น ยิ่งดำเนินธุรกิจจนทำได้ทุกอย่าง สามารถเลี้ยงตัวเองได้ (self sufficiency) ยิ่งจะก่อความ

มั่งคั่งให้แก่ประเทศ นักเศรษฐศาสตร์ทั้ง 3 ยังมีแนวคิดที่ผลิตขึ้นทั้งสิ้น ทั้งผลิตผลเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดความมั่งคั่งที่ผลิตขึ้นภายในประเทศแต่ถ้าผลิตจากต่างประเทศ โดยสิ่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศแล้ว ย่อมเป็นการสูญเสียความมั่งคั่งไป

การคัดค้านลัทธิพาณิชย์นิยมทำให้เกิดความมั่งคั่งแก่ประเทศ นั่นคือลัทธิฟิซิโอะแครตส์ (Physiocrats) ถือว่าที่ดินและเกษตรกรทำให้เกิดความมั่งคั่ง

การคัดค้านความคิดของพวกเขาในเรื่องความมั่งคั่งเกิดขึ้นที่ฝรั่งเศสเป็นครั้งแรก ที่ซึ่งลัทธิฟิซิโอะแครตส์เฟื่องฟู ผู้ให้กำเนิดแนวคิดและอธิบายลัทธินี้ได้ดีที่สุด คือ Francois Quesney เขากล่าวถึงความมั่งคั่งว่า ไม่ได้ประกอบด้วยปริมาณของเงินที่ประเทศสะสมขึ้นไว้ดังกลุ่มพาณิชย์นิยมกล่าวไว้ แต่ประกอบด้วยวัตถุดิบที่เกษตรกรเพาะปลูกทำขึ้นเพื่อให้มนุษย์ใช้ความมั่งคั่งของชุมชนและประเทศจะเพิ่มขึ้นเมื่อผลิตผลทางเกษตรและแร่มีราคาเกินต้นทุนการผลิตเรียกว่าส่วนเกิน (produit net) การผลิตที่ทำโดยช่างฝีมือและนักอุตสาหกรรมเป็นเพียงการเปลี่ยนรูปวัตถุดิบให้เป็นรูปสินค้าใหม่ ซึ่งจะมีมูลค่าเพิ่มเพราะใช้วัตถุดิบและแรงงานทำเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปต่างหาก การค้าก็เช่นกันเป็นตัวกลางนำสินค้าจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง สิ่งที่พ่อค้าได้รับเป็นค่าบริการควรได้น้อยที่สุด ผู้ประกอบอาชีพอิสระ (ทนายความ, นายแพทย์ ฯลฯ) นั้นมีประโยชน์ก็จริงอยู่ แต่เป็นผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดผลผลิต (เป็นหมัน) เป็นเพียงบริการที่มองไม่เห็นตัวตน รายได้ของเขาไม่ได้เกิดจากสิ่งที่เขาทำขึ้น แต่เกิดจากส่วนเกินที่ผู้ผลิตวัตถุดิบได้แก่เกษตรกร ทำขึ้นต่างหาก

Dupont De Nemour นิยามลัทธิฟิซิโอะแครตส์เป็นวิทยาการ เรื่องการจัดระเบียบโดยธรรมชาติ มีกฎธรรมชาติปกครองอยู่เหนือมนุษย์และสากลโลก เพื่อให้ชีวิตมีความสุขได้รับความพอใจอย่างแท้จริง จำเป็นที่จะต้องค้นหากฎเหล่านั้นและปฏิบัติตาม มนุษย์มีชีวิตเป็นสุขและพอใจเพราะเชื่อในธรรมชาติ เมื่อธรรมชาติ (ที่ดิน) เป็นแหล่งเดียวที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งแล้ว การผลิตและการค้าย่อมไม่ก่อผลผลิตใด (เป็นหมัน) อย่างดีก็เป็นเพียงผู้ก่อให้เกิดความมั่งคั่งเทียมเท่านั้น

Quesney ยังได้อธิบายการจัดระเบียบโดยธรรมชาติ (natural order) ซึ่งเป็นความเชื่อของลัทธิฟิซิโอะแครตส์ต่อไป เพราะที่ดินเป็นสิ่งที่ธรรมชาติจัดมาให้อยู่แล้ว การจัดระเบียบดังกล่าวบันดาลให้มนุษย์บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดีกว่าการจัดระเบียบโดยคนหรือสิ่งอื่น เขาเชื่อว่าทุกคนควรแสวงหาความสุขสนานและความพอใจให้ได้มากที่สุด โดยใช้ความพยายาม

แต่น้อย ธรรมชาติจะเข้าจัดสิ่งที่พอใจนั้นให้เราเองแทนที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่เรา ลัทธิฟิซีโอแครตส์ทำให้เกิดลัทธิปล่อยให้ไปเอง (laissez faire) โดยไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยว แล้วธรรมชาติจะปรับตัวของมันเอง งานของผู้ร่างกฎหมายเพื่อช่วยค้นหากฎธรรมชาติ ไม่ใช่เข้าไปแทรกแซงโดยใช้วิธีควบคุมบ้าง ทุกคนควรมีสิทธิและพอใจที่จะได้รับผลจากรางงานของตนตั้งนั้นทรัพย์สินส่วนบุคคล (private property) ที่หามาได้จากแรงงานของเขา คนนั้นจึงควรมีกรรมสิทธิจึงเป็นรากฐานของลัทธิฟิซีโอแครตส์ตามสภาพธรรมชาติ การค้าควรเปิดเสรี แม้จะถือว่าไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเพื่อให้มีพลังธรรมชาติในการแข่งขัน โดยการค้าเสรีนี้เองเป็นทางให้เกิดการปรับตัวเองจนเกิดการค้าสู่ดุล

นอกจาก Francois Quesney แล้ว มีผู้อธิบายลัทธิฟิซีโอแครตส์ คือ Dupont De Nemour และลูกศิษย์ของเขา เช่น Abbey Bordeau, A.R.J Turgot ไม่ขอนำรายละเอียดของสาณาศิษย์เหล่านี้มากล่าว

เพื่อให้ลัทธิฟิซีโอแครตส์มีรายละเอียดเพียงพอ ไม่เฉพาะในเรื่องก่อให้เกิดความมั่งคั่งอย่างไรและเป็นเรื่องของธรรมชาติจัดระเบียบทางเศรษฐกิจให้แล้วเท่านั้น ควรทราบถึงเหตุที่เกิดแนวความคิด สภาพของประเทศฝรั่งเศสเวลานั้น สารสำคัญอยู่ในหนังสือผังเศรษฐกิจ (Tableau economique) ของ Quesney เกี่ยวกับการแบ่งสรรทรัพยากรให้บุคคล 3 ชั้น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในเรื่องนี้ ตลอดจนคำวิจารณ์

ลัทธิฟิซีโอแครตส์ (Physiocrats)

ในขณะที่ในอังกฤษลัทธิพาณิชย์นิยมกำลังเฟื่องฟู ส่วนในฝรั่งเศสเริ่มก่อตัวตั้งลัทธิฟิซีโอแครตส์ขึ้นปี 1758 ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่แตกต่างกันหรืออาจกล่าวได้ว่า ตรงข้ามกัน เพราะพาณิชย์นิมนั้นนิยมพ่อค้าพาณิชย์ ส่วนฟิซีโอแครตส์นิยมที่ดินและผู้ทำที่ดินให้เกิดประโยชน์คือเกษตรกร ถ้าดูตามรูปศัพท์ Physio แปลว่าร่างกายมีตัวตน crats เท่ากับลัทธิ เพราะกำเนิดของคำมาจากนายแพทย์ Francois Quesney ซึ่งเปรียบระบบเศรษฐกิจเหมือนร่างกายมนุษย์ที่มีโลหิตหมุนเวียน เศรษฐกิจหมุนเวียนสินค้าเกษตรกรรมจากที่เกษตรกรผลิตไปยังผู้บริโภคซึ่งเป็นช่างฝีมือ เจ้าของทรัพย์สินและประชาชนทั่วไป แล้วบุคคลเหล่านี้ก็หมุนเวียนเงินไปซื้อปัจจัย 4 จากเกษตรกรอีก ไหลหมุนเวียนไป (circular flow) ซึ่งจะอธิบายต่อไป

สภาพเศรษฐกิจในปี 1758 ของฝรั่งเศสแตกต่างจากของอังกฤษ กล่าวคือในฝรั่งเศสยังทำเกษตรกรรมกันอยู่ส่วนมาก (ซึ่งรวมทั้งการประมงและการเหมืองแร่ อันเป็นการผลิตขั้นประถม) สำหรับเลี้ยงประชากรให้อยู่ดีกินดี ยังไม่ได้อาศัยสินค้าทางอุตสาหกรรมมากนัก ประชากรก็ไม่เดือดร้อนยังมีระบบฟิวดัล (Feudal) ที่ทำเกษตรกรรมผลิต ปัจจัย 4 เลี้ยงคนในฟิวดัลนั้นให้มีพอกินพอใช้ (self-sufficient economy) ผู้ดีและนักบวชเป็นเจ้าของทรัพย์สินจำนวนมาก มีสิทธิเหนือกสิกร โดยแบ่งที่ดินให้เช่าเก็บค่าเช่ามาเป็นของตน กสิกรเป็นผู้เพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ได้ผลผลิตมาตกเป็นของตนและยังแบ่งให้เจ้าของที่ดิน (sharecropper) โดยให้เจ้าของที่ดินเป็นผู้จัดหาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ จึงมักแบ่งผลผลิตคนละครึ่ง เกษตรกรนี้มียาได้น้อย สิ่งจูงใจให้ผลิตไม่ค่อยมี ทำนาแปลงเล็กและเพียงพอใช้เท่านั้น เนื่องจากไม่มีทุน

เมืองทางเหนือของฝรั่งเศส เกษตรกรมีที่ดินผืนใหญ่ทำเกษตรเอง โดยใช้ทุนของตน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญช่วยให้ประชากรเป็นอยู่ดี และช่วยในการพัฒนาประเทศสมควรได้รับความยกย่องนับถือดีกว่าพ่อค้าพาณิชซึ่งอยู่ในเมือง รับสินค้าเกษตรกรรมมาขายและดัดแปลงเป็นสินค้าอย่างอื่น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลดีควรหาทางช่วยเรื่องทุนให้ไหลไปสู่เกษตรกร

ลัทธิฟิซึโอแครตส์ให้กับภาษีเดียว (single tax) จากเกษตรกร ซึ่งบางคนยังยากจนอยู่ไม่เก็บจากผู้ดีเจ้าของที่ดินหรือจากผู้มีรายได้สูง รัฐบาลมีภาระด้านการเงินเพื่อใช้จ่ายในการทำสงครามในการแสวงหาเมืองขึ้น และเพื่อใช้จ่ายในพระราชวังที่เลี้ยงดูแขกอย่างฟุ่มเฟือย รัฐบาลมักให้เอกสิทธิแก่เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อต้องการเปลี่ยนให้เกิดปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยวิธีส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผังเศรษฐกิจ (Tableau economique)

Tableau economique (ปี 1758) เป็นหนังสือที่ Quesney เขียนขึ้น นับเป็นผังเศรษฐกิจทั่วไป Francois Quesney เป็นนายแพทย์ประจำพระองค์พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 และมาตามปอมปาตู อุดมการณ์ของ Quesney เป็นแบบปล่อยให้เป็นไปเอง (Laissez faire) รัฐบาลไม่เข้าแทรกแซงให้กฎธรรมชาติปรับตัวเองเพื่อให้เศรษฐกิจเฟื่องฟู ลัทธิฟิซึโอแครตส์จึงนับถือที่ดินซึ่งธรรมชาติสร้างมาให้ การจัดระเบียบโดยธรรมชาติและกฎธรรมชาติซึ่งอยู่เหนือการบังคับของมนุษย์ ทำให้มีฝนตก เพื่อให้เกษตรกรใช้ทำการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์หากินบน

ที่ดิน เกษตรกรจึงเป็นผู้ที่ได้รับความนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นอื่น เกษตรกรเป็นผู้ผลิตปัจจัย 4 เลี้ยงมนุษย์ หาใช้พ่อค้าพาณิชหรือนักอุตสาหกรรมไม่ ซึ่งอาศัยที่ดินที่ธรรมชาติให้มา และแรงงานทำธุรกิจอย่างอื่น (ค้าขาย โรงงานอุตสาหกรรม หรือการผลิตสินค้าด้วยมือ) เป็นเพียงเปลี่ยนวัตถุดิบซึ่งได้มาจากการเกษตร แล้วเปลี่ยนรูปเป็นสินค้าอย่างอื่นจึงถือเป็นหมัน (sterile) คือไม่ได้ก่อให้เกิดผลิตผล (nonproductive) และไม่ได้ผลิต (unproductive) ธุรกิจอย่างอื่นนี้ให้รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพ (profession) บุคคลเหล่านี้ไม่ก่อให้เกิดส่วนเกิน (surplus หรือ Produit net) ส่วนเกษตรกรก่อให้เกิดส่วนเกิน (produit net) ได้แก่ สินค้าเกษตรกรรมที่แบ่งให้แก่คนอื่นบริโภครวมทั้งภาษีและค่าเช่าจ่ายแก่เจ้าของที่ดิน

จากแนวคิดของ Quesney ในเรื่องผังเศรษฐกิจ เปรียบการไหลวนของโลหิต รายได้ หรือสิ่งที่เกษตรกรผลิตขึ้นได้จะไหลวนเช่นนั้น เขาสมมุติให้ในสังคมมีบุคคลอยู่ 3 ชั้นชั้นคือ

1. เกษตรกร (farmers) ผู้ก่อให้เกิดผลิตผล รวมทั้งชาวประมงและชาวเหมืองแร่ (productive class) ผลิตวัตถุดิบเป็นปัจจัย 4 เลี้ยงประชากร
2. ช่างฝีมือและผู้ประกอบการวิชาชีพ (artisan or profession) ไม่ก่อให้เกิดผลิตผล เป็นหมันรวมทั้งพ่อค้า นักอุตสาหกรรม คนใช้ และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ (แพทย์ ทนายความ ฯลฯ)
3. เจ้าของทรัพย์สิน (proprietors) รวมทั้งเจ้าของที่ดิน สำหรับเป็นผู้ปรับปรุงที่ดิน เตรียมที่ดินให้เกษตรกรทำการเพาะปลูก

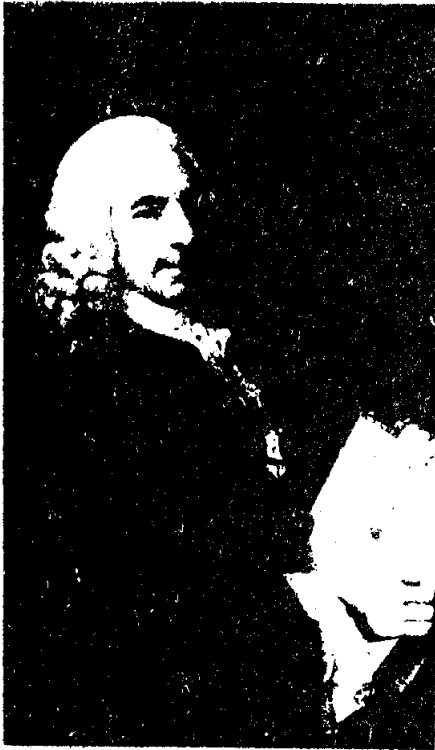
รายได้ของประเทศจะไหลวนอย่างไร ? (circular flow)

Quesney กล่าวว่า ผู้ก่อให้เกิดผลิตผล คือเกษตรกรผลิตของขึ้นขายได้ 5 ล้านบาท เขาจะจัดสรรให้ไปตกแก่

2 ล้านบาทไว้เลี้ยงตัวเอง (เกษตรกร) คือ ชั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนซื้อขายกันไปมารวมทั้งซื้อพันธุ์สัตว์เพื่อทำเกษตรในปีต่อไปและเพื่อครองชีพ ไหลวนอยู่ในกลุ่มตัวเองจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งภายในชั้นของตน

1 ล้านบาท เกษตรกรจะจับจ่ายซื้อสินค้าจากพ่อค้า อุตสาหกรรมและการให้บริการ (แพทย์ ทนายความ) คือ ชั้นที่ 2 ซึ่งจะเป็นสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีพของเกษตรกร

Physician. Physiocrat: This is **François Quesnay**, physician to Louis XV, pioneer in quantitative economic relationships. His **Tableau Économique**, showing how **income flows** through the economic system.

 The Tableau Économique is a complex flow diagram of the economy, presented as a table with multiple columns and rows of text. It details the interactions between different sectors of the economy, such as agriculture, manufacturing, and commerce, and how income and goods flow between them. The text is in French and includes various numerical values and descriptive terms.

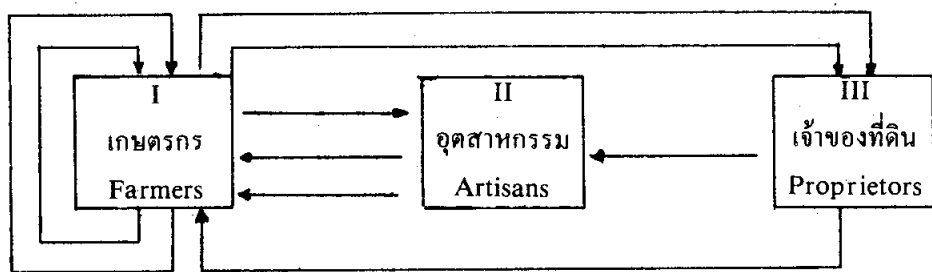

A cottage in Marie Antoinette's **Le Hameau** at Versailles. In France agriculture was always both an industry and art form.

2 ล้านบาท เกษตรกรจะนำไปจ่ายแก่เจ้าของทรัพย์สินชนชั้นที่ 3 คือเป็นค่าเช่าแก่เจ้าของที่ดิน และเสียภาษีให้แก่รัฐบาล เงินจำนวนนี้เป็นส่วนเกิน (produit net) เพราะเหลือจากซื้อสิ่งจำเป็นแล้ว เนื่องจากกลุ่มฟิซึโอแครตส์ ถือว่า ค่าเช่าและภาษีไม่ใช่ต้นทุนการผลิต เป็นส่วนเกิน

ชนชั้นที่ 3 นี้จะนำเงิน 1 ล้านบาทไปซื้อผลิตผลของเกษตรกร คือ ชนชั้นที่ 1 และอีก 1 ล้านบาท ซื้อสินค้าจากพ่อค้า อุตสาหกรรมและบริการของนักวิชาชีพวิชาการ คือ ชนชั้นที่ 2 ชนชั้นที่ 2 ใช้รายได้ของเขา (1 ล้านบาทที่ได้รับ จากชนชั้นที่ 1 และ 1 ล้านบาทจากชนชั้นที่ 3) กลับคืนไปซื้ออาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคจากชนชั้นที่ 1 หหมด

ในที่สุดชนชั้นที่ 2 และที่ 3 จึงเท่ากับใช้เงินที่ตนได้รับกลับไปซื้อ ปัจจัย 4 จากเกษตรกร ชนชั้นที่ 1 อีก ซึ่งได้รับเงินคืนหมด ครบวงจรแรก จะเริ่มใหม่หมุนเวียนอยู่อย่างนี้เหมือนสายโลหิต เกษตรกรจึงได้รับยกย่องว่าเป็นผู้ผลิตมีส่วนเกินจากต้นทุนนำไปจนเจือผู้อื่นได้ ดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 การหมุนเวียนของเงิน 5 ล้านบาท แต่ละเส้นแทนเงิน 1 ล้านบาท

เพื่อให้มีเงินนำไปลงทุนทางเกษตร ควรเลิกเก็บภาษีจากเกษตรกรและเลิกเก็บค่าเช่า เพื่อเกษตรกรเหลือเงินนำไปปรับปรุงการเกษตรของตน ควรให้มีการค้าเสรี (free trade) กับสินค้าเกษตรกรรม เป็นไปตามหลักของลัทธิฟิซึโอแครตส์ โดยปล่อยให้เอกชนดำเนินการ (laissez faire) มีการแข่งขันอย่างเสรี จะทำให้ช่องทางไหลของรายได้ใหญ่ขึ้น อันหมายถึงเศรษฐกิจขยายตัวผลิตได้มากขึ้น

สำหรับการเก็บภาษีควรเก็บจากเจ้าของที่ดิน (landlord) ซึ่งเป็นผู้ได้รับส่วนเกิน แทนที่จะเก็บจากผู้เช่า เพื่อนำมาดำเนินงานของรัฐ อัตราภาษีต้องสูงพอเพื่อได้เงินมาเพียงพอ ดังนั้น เจ้าของที่ดินเมื่อตนไม่ทำการเพาะปลูกเอง ไม่ควรได้อะไร แม้จะถือว่าเป็นผู้ปรับปรุงที่ดินให้ใช้ประโยชน์ได้ก่อนให้เช่า ลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์จึงถือว่า เจ้าของที่ดินไม่ใช่พยาธิสังคม (social parasite) แต่เป็นผู้ที่มีเงิน ซึ่ง Marx ถือว่าเป็น

วิจารณ์ลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์

สมัยกรีกและโรมัน ชาวพื้นเมืองหรือประชากรของประเทศเท่านั้นประกอบเกษตรกรรม ไม่ยอมให้คนอื่นทำ ถือเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ผลิตปัจจัย 4 เลี้ยงคนทั้งประเทศ ชาวต่างด้าวให้ทำอาชีพค้าขาย ช่างฝีมือและอุตสาหกรรมเป็นอาชีพไม่มีเกียรติ ทาสให้ทำงานหนักเป็นกรรมกรรับใช้และทำงานอุตสาหกรรม จึงเป็นสภาพสังคมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาหลายชั่วคน บัดนี้ เมื่อประเทศใดเป็นประเทศเกษตรกรรมอยู่ เกษตรกรควรได้รับการยกย่อง มิฉะนั้นจะไม่มีผู้ผลิตอาหารเครื่องอุปโภคบริโภคเลี้ยงพลโลก ชาวนาไทยจึงเป็นกระดูกสันหลังของชาติเพราะดั้งเดิมเป็นมา คนพื้นเมืองในชนบทยังเป็นเกษตรกรอยู่ ยังล่าหลังและยากจน เพราะสินค้าเกษตรกรรมเป็นวัตถุดิบ ราคาถูก รัฐบาลต้องเข้าอุ้มชูช่วยเหลือพยุงฐานะ ส่วนพ่อค้านักอุตสาหกรรมในเมืองร่ำรวยอยู่สุขสบาย เป็นชาวต่างด้าวหลงเหลืออยู่ กลับเป็นผู้มีเกียรติ ปัจจุบันแนวคิดจึงเป็นตรงกันข้ามกับสมัยลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์ ลัทธินี้จึงน่าจะมีอะไรไม่ถูกต้องอยู่

พ่อค้าพาณิชย์ อุตสาหกรรมและผู้ประกอบอาชีพอิสระ เป็นผู้ผลิตและให้บริการที่ขาดเสียมิได้ เป็นผู้มั่งรวยได้สูง รวมเข้าเป็นรายได้ประชาชาติก้อนใหญ่ เราได้รับความสะดวกสบายและมีสิ่งของแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย เพราะบุคคลกลุ่มนี้ จึงถือว่าเป็นผู้ผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม (value added) หรือมีส่วนเกิน (surplus) งานบริการอาจทำให้มองไม่เห็นว่าจะก่อให้เกิดผลิตผลได้อย่างชัด อาชีพทุกอย่างมีความสำคัญและอาศัยซึ่งกันและกันสำนักงานไม่มีการโรงปิดเปิดประตูหน้าต่างให้เราทำงานไม่ได้

ลัทธิคลาสสิก (Classical School)

มี Adam Smith เป็นผู้ให้กำเนิด จากหนังสือของเขา The Wealth of Nations (ค.ศ. 1776) ถือเป็นปีกำเนิดลัทธินี้ด้วย เกิดขึ้นในอังกฤษ เพราะเขาเป็นชาวอังกฤษ

ไล่ ๆ กับลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์ซึ่งอยู่ในระยะที่ลัทธิพาณิชย์นิยมเฟื่องฟู มีบุคคลสำคัญที่เขียนอธิบายลัทธินี้คือ David Ricardo, Thomas Robert Malthus, Nassau William Senior, John Stuart Mill, Jean Babtiste Say เป็นต้น

ประเทศอังกฤษในขณะนั้นกำลังเข้าสู่การปฏิวัติทางอุตสาหกรรม ได้มีการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นได้ เช่น เครื่องจักรทอผ้าคิดขึ้นได้ปี 1775 เพราะอังกฤษมีขนแกะและฝ้ายจำนวนมาก อุตสาหกรรมทอผ้าได้พัฒนาขึ้นก่อน ในระยะเริ่มแรกของการปฏิวัติอุตสาหกรรมเครื่องจักรอย่างอื่นเกิดตามมา เช่นเครื่องจักรไอน้ำ อุตสาหกรรมเหล็กเกิดขึ้นต้นศตวรรษที่ 18 เหล็กจึงได้นำมาใช้ทำเครื่องมือ เครื่องจักรต่าง ๆ โดยใช้เชื้อเพลิงจากไม้ในป่า ป่าจึงถูกทำลายมาก จนมีผู้คิดนำถ่านหินมาใช้แทน อุตสาหกรรมถ่านหินได้เกิดตามขึ้นมา สินค้าผลิตได้มาก อังกฤษส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้นถึง 80% ระหว่างปี 1750-1770 แสดงถึงต่างประเทศนิยมสินค้าจากอังกฤษมาก ผลิตได้ด้วยต้นทุนถูก เพราะวัตถุดิบจากประเทศเมืองขึ้นราคาถูก จึงขายไปทำให้มีกำไรมาก ประกอบกับผู้คนกำลังเห่อลัทธิพาณิชย์นิยม เพราะผลิตสินค้าได้มากชนิดและขายในประเทศและต่างประเทศได้มาก แล้วยังนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ผลิตด้วย รัฐบาลก็ให้การสนับสนุนลัทธิพาณิชย์นิยมและอุตสาหกรรม เพราะเป็นทางได้ภาษีอากร ทำให้ประเทศมั่งคั่งได้ ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลได้ออกกฎหมายเมล็ดพืช (corn law 1815) เพื่อกันเมล็ดพืชจากต่างประเทศที่ราคาแพงเข้ามาขายแข่ง ด้วยวิธีเก็บอากรขาเข้าสูง มีการแก้ไขกฎหมายช่วยเหลือคนยากจน (poor law) ที่เกิดจากค่าจ้างต่ำและว่างงานให้คนได้มีงานทำและมีค่าจ้างสูงขึ้น และกฎหมายโรงงาน (factory act) เพื่อคุ้มครองแรงงานและมีสวัสดิการดีขึ้น ขณะนั้นเอง Adam Smith ได้เขียนหนังสือ The Wealth of Nations 1776 จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เขาได้เห็นและมีประสบการณ์ เช่นได้เขียนถึงการแบ่งงานกันทำ เพราะในโรงงานอุตสาหกรรมมีการปฏิบัติเช่นนั้น

หนังสือ The Wealth of Nations ของ Adam Smith ออกมาโจมตีลัทธิพาณิชย์นิยมแต่โอนเอียงไปทางลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์

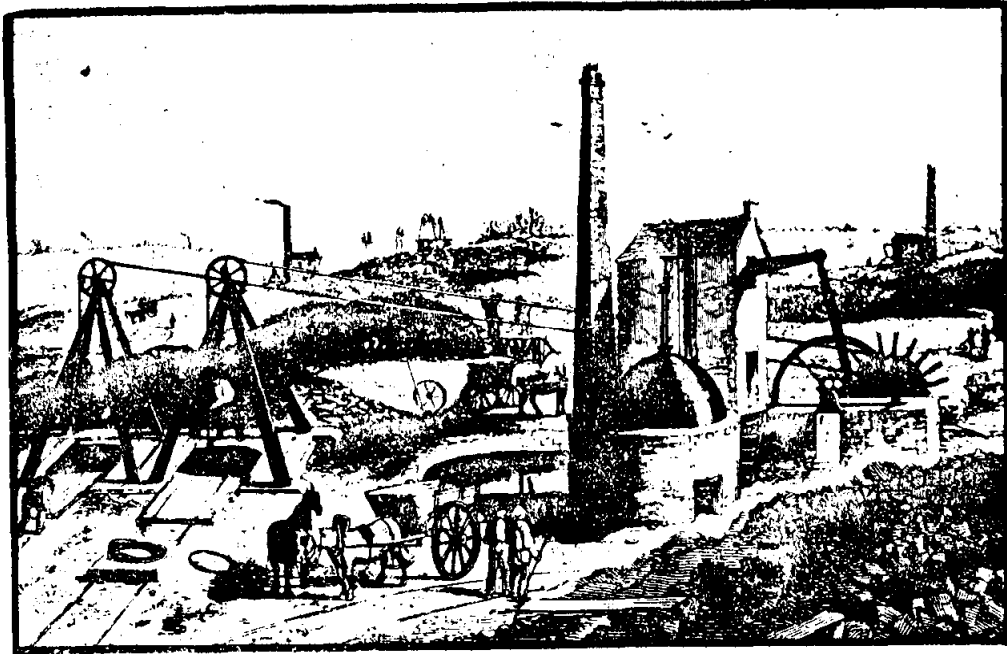
ลัทธิคลาสสิกจึงเป็นลัทธิอยู่กลางระหว่างลัทธิพาณิชย์นิยมและลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์ ให้นึกเทียบกับคำว่าเพลงคลาสสิก เป็นเพลงที่ไพเราะและยังยืนใช้ร้องกันมาจนทุกวันนี้ เป็นเพลงที่ไม่ตาย ได้มาตรฐานไม่ล้าสมัย เช่น เพลงเขมรไทรโยค Blue Danube เป็นต้น ร้องมาหลายปีแล้วคนก็ไม่เบื่อที่จะฟัง ยังเป็นที่นิยมอยู่ ลัทธิคลาสสิกทางเศรษฐศาสตร์เช่น

เดียวกัน อธิบายวิชาเศรษฐศาสตร์มาเป็นเวลานาน มีเหตุมีผลใกล้กับความเป็นจริง ทุกวันนี้
ยังนำมาอธิบายแม้กาลเวลาจะล่วงเลยมานานก็ยังน่าจะถูกต้องใกล้ความเป็นจริงอยู่ หากให้สิ่ง
อื่นคงเดิม (other things being equal) เช่น กฎดีมานด์และซัพพลาย กล่าวว่า เมื่อราคาถูก
ดีมานด์มากซัพพลายน้อย เป็นต้น

ลัทธิที่ว่าเอียงไปทางลัทธิฟิสิกส์โอแคร์ตส์ คือ นับถือธรรมชาติ (nature) แต่ไม่ใช่รวม
ถึงที่ดินและเกษตรกรรม บันดาลให้เศรษฐกิจดีหรือเลว นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก
จึงมีแนวคิดแบบปล่อยให้เป็นไปเอง (laissez faire) รัฐบาลไม่ควรแทรกแซงธุรกิจเอกชน
ถือหลักเสรีภาพทางเศรษฐกิจ (economic freedom or economic liberalism) และการค้าขายใน
ตลาดเสรี (free market) คัดค้านการวางข้อบังคับต่าง ๆ ของรัฐบาล เศรษฐกิจจะดำเนิน
ไปด้วยดีหากให้เอกชนริเริ่มในการดำเนินธุรกิจเสรีเพราะทำให้เกิดการแข่งขัน การให้
เอกชนดำเนินธุรกิจทำให้เขาได้รับสิ่งจูงใจจากความเห็นแก่ตัว (self-interest) ทำให้เกิดผลดี
แก่ส่วนรวมเอง เช่น เขาเห็นแก่ได้จึงขะมักเขม้นคิดประดิษฐ์เครื่องทอผ้าขึ้น สามารถทอขาย
ได้กำไร แต่ขณะเดียวกันคนอื่นได้ใช้ผ้าด้วย ดังที่ Adam Smith กล่าวไว้ เมื่อปล่อยตามธรรม-
ชาติเท่ากับเป็นมือที่มองไม่เห็น (invisible hand) มาจัดทุกสิ่งทุกอย่างกลมกลืนกัน Adam
Smith ยังเห็นว่า รัฐบาลไม่ควรแทรกแซง เว้นแต่การมีทหารหรือตำรวจไว้ป้องกันประเทศ และ
การลงทุนทำธุรกิจที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หากให้เอกชนทำจะขาดทุน เช่น ตั้งบริษัท
การบินเพื่อให้ทหารนักบินได้ฝึกฝน เอกชนมีเสรีภาพดังที่กล่าวมา Adam Smith เรียกอีกอย่าง
ว่าเสรีภาพตามธรรมชาติ (natural liberty)

หนังสือ The Wealth of Nations และของคนอื่น โจมตีลัทธิพาณิชย์นิยม ที่ให้เอกสิทธิ์
แก่เอกชนในการผูกขาดทางการค้ากับต่างประเทศ เช่น ให้เอกสิทธิ์แก่บริษัทอีสต์อินเดีย
ค้ากับประเทศในเอเชียและยอมให้นำทองแท่งออกมาขายด้วย จนทำให้อังกฤษต้องมีนโยบาย
เบนไปจากหลักของลัทธิพาณิชย์นิยมในปลายศตวรรษที่ 18

ลัทธิไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงของรัฐในการเกษตร โดยออกกฎหมายเมล็ดพืช
(Corn Law) จนทำให้เมล็ดพืช (ข้าว ข้าวโพด ข้าวสาลี ฯลฯ) ขาดแคลน และมีราคา
แพง เพราะกฎหมายนี้ห้ามส่งเมล็ดพืชจากต่างประเทศ แล้วยังเก็บภาษีสินค้าเข้าแพง ลัทธิ
คลาสสิกส่งเสริมการผลิตทางเกษตร เพราะเชื่อว่าอุตสาหกรรมและการพัฒนา
เศรษฐกิจยังมีความต้องการเมล็ดพืชอันเป็นวัตถุดิบมาป้อนจำนวนมาก ซึ่งผลิตได้ไม่พอใน
อังกฤษ จนกฎหมายเมล็ดพืชยกเลิกไปในที่สุด

ลัทธินี้ยังไม่เห็นด้วยกับการช่วยเหลือคนยากจน ที่มีร่างกายปกติตามกฎหมาย Poor Law เพราะทำให้คนไม่รับผิดชอบตัวเอง จนเขามีลูกมาก หมายถึงประชากรของอังกฤษมีประชากรเพิ่มมากขึ้น (over population) ในที่สุดกฎหมายฉบับนี้เลิกไป ไม่ได้หมายความว่านักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกถือตามหลักปล่อยให้เอกชนดำเนินธุรกิจ (laissez faire) โดยรัฐบาลไม่แทรกแซงอย่างเข้มงวด บางอย่างได้ผ่อนปรนลงเพื่อให้เหมาะกับกาลเทศะ เช่น ไม่ได้ตัดค่านกฎหมายโรงงาน และโดยทั่วไปเห็นชอบด้วยกับการที่รัฐบาลช่วยเหลือโรงงานที่ยังตั้งไม่ได้แข็งแรง และช่วยให้การศึกษาฟรี

ลัทธิคลาสสิกถือเสรีภาพตามธรรมชาติ จึงทำให้เกิดกฎธรรมชาติและสิทธิตามธรรมชาติ (natural law and natural right) มีผู้ไม่เห็นชอบด้วย เช่น Jeremy Bentham เพราะจะมากอยให้ธรรมชาติบันดาลทุกอย่างไม่ได้ มนุษย์จึงแสวงหาความพอใจมากที่สุดโดยให้มีความเจ็บปวดแต่น้อย (maximizing pleasure over pain) ในการทำธุรกิจ ธรรมชาติทำให้ไม่ได้ Bentham ยังเห็นต่อไปว่า เป็นความปรารถนาของรัฐบาลที่จะก่อให้เกิดความสุขมากที่สุดแก่จำนวนประชากรมากที่สุด (The greatest happiness for the greatest number) ซึ่งประชากรแต่ละคนเลือกทำตามวิจาร์ณญาณของตน โดยคิดจากประโยชน์ที่จะได้รับไม่ใช่กฎธรรมชาติจะนำความสุขความพอใจมาให้ หรือถือสิทธิตามธรรมชาติที่จะไปแย่งชิงเอาสิ่งของคนอื่นเพื่อตนพอใจมากที่สุด

แนวคิดทางคลาสสิกของ Smith ใน The Wealth of nations นี้ คล้ายไปทางลัทธิพิชชีโอแคร์ตส์ จึงดูราวกับว่าเขานำแนวคิดบางส่วนมาใช้ เพราะเขาได้แนวคิดจากเพื่อนสนิทในสังกัด สำนักพิชชีโอแคร์ตส์ คือ Quesney และ Turgot และได้แนวคิดอื่น ๆ จากเพื่อนนักปรัชญาอีกคนคือ David Hume รวมทั้งแนวคิดจากอาจารย์ Francis Hutcheson ซึ่งสอนเขาที่มหาวิทยาลัยกลาสโก

ความมั่งคั่งตามความเห็นของลัทธิคลาสสิก (Classical School)

ในหนังสือ The Wealth of Nations ของ Adam Smith ซึ่งเป็นผู้คิดลัทธิคลาสสิก Adam Smith เชื่อว่ามูลค่าการแลกเปลี่ยนคือความมั่งคั่ง เพราะสามารถวัดได้อย่างมีเหตุผลและวิเคราะห์ตามหลักเศรษฐศาสตร์ได้ ได้อาศัยเงินตราหรือสมมุติขึ้นตามวิธีเรขาคณิตและพีชคณิต เพื่อพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ การแบ่งงานกันทำ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ความมั่งคั่งสะสมเพิ่มพูนมากขึ้น เพราะแรงงานทุกชนิดเป็นผู้ผลิต และทำให้เกิดความมั่งคั่ง ไม่ใช่ธรรมชาติและไม่ใช้แรงงานของเกษตรกรเท่านั้น อย่างที่ลัทธิพิชชีโอแคร์ตส์เข้าใจประกอบกับมูลค่าของสิ่งของจะเท่ากับปริมาณของแรงงานที่ต้องการใช้เพื่อผลิตสิ่งของนั้น ตามทฤษฎีมูลค่าแรงงาน (Labor Theory of Value)

Say เห็นว่าผลผลิตที่ไม่เป็นวัตถุ (immaterial) กล่าวคือเป็นการบริหารของนายแพทย์ นักดนตรี ก็เป็นความมั่งคั่ง เพราะมีประโยชน์เมื่อเราได้ฟังดนตรีจะรู้สึกไพเราะอารมณ์สบายขึ้น แม้จะไม่มีตัวตน ดังนั้น ความมั่งคั่งจึงรวมไปถึงความเป็นอัจฉริยะ (genious)

J.S. Mill กล่าวถึงความมั่งคั่งว่าประกอบด้วยสิ่งที่มีประโยชน์และคนยอมรับเอา เพราะมีมูลค่าการแลกเปลี่ยนเป็นวัตถุสามารถเก็บไว้ได้ รวมทั้งความฉลาดและมีมือคนงาน (talent and skill)

มูลค่า (Value)

มูลค่า ได้แก่ค่าหรือคุณค่าของสิ่งของ (สินค้า) ที่มีต่อบุคคลเมื่อใช้แลกเปลี่ยนกันในสมัยที่ยังมีการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของ (barter) ยังไม่มีเงินตราเป็นสื่อกลาง พอมีเงินตรา ใช้คำว่ามูลค่าเปลี่ยนเป็นราคามีหน่วยวัดแน่นอนขึ้น นักเศรษฐศาสตร์มีความเห็นในเรื่องนี้อย่างไร

Sir William Petty (1823 - 1687) ชาวอังกฤษเห็นความสำคัญของที่ดินและแรงงาน เป็นปัจจัยทำให้เกิดมูลค่าว่า “เมื่อแรงงานเป็นบิดาและเป็นปัจจัยสำคัญที่เกิดความมั่งคั่ง ผืนดินย่อมเป็นแม่” มีความหมายว่า แรงงานและที่ดินมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ กล่าวคือมีทั้ง 2 อย่าง จึงจะก่อให้เกิดผลิตผล เหมือนกับขาดพ่อหรือแม่ไป ก็ไม่อาจมีลูกได้

Turgot เห็นว่า มูลค่ากำหนดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญที่สุด คือประโยชน์ (Utility) เขาจึงเป็นผู้คิดทฤษฎีมูลค่าเท่ากับประโยชน์ (utility theory of value) คำนี้ถึงประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของสิ่งของนั้น แม้ว่าแต่ละบุคคลเห็นประโยชน์แตกต่างกันในแต่ละกาละเทศะ ความลำบากในการที่จะได้สิ่งนั้นมา มีอิทธิพลในการกำหนดมูลค่า

Richard Cantillon รับว่า มูลค่าที่แท้จริงของสินค้ากำหนดจากปริมาณและคุณภาพของที่ดินและแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น ราคาตลาดกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน จะคงที่และดำรงค่าใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริงเสมอ

Ricardo เห็นว่า มูลค่าเกิดจากความหายากและปริมาณของแรงงานที่ใช้ผลิตสินค้า จึงเป็นผู้คิดทฤษฎีมูลค่าเท่ากับแรงงาน (labor theory of value) สินค้าบางอย่าง ไม่สามารถผลิตขึ้นใหม่ได้อีก เช่น ของเก่า มีมูลค่าเพราะความหายากหรือมีอยู่น้อย

Nassau Senior ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีมูลค่าเท่ากับแรงงานของ Ricardo เขาเชื่อว่า ความหายากเป็นมูลฐานในการกำหนดมูลค่า ความหายากนี้เกิดจากแรงงานหายากหรือแรงงานมีจำนวนจำกัด หรือเพราะเหตุธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมข้าวจึงทำให้ข้าวหายาก เขายังเห็นต่อไปว่าต้นทุนการผลิตซึ่งรวมค่าเช่าทรัพย์สินที่เป็นทุน และค่าแรงงานมีอิทธิพลต่อราคา ทุนนี้ได้มาจากผู้ที่เสียสละความสุขสบาย ความสนุกสนานส่วนตัวขณะนี้ เพื่อทำให้เกิดการสะสมทุนขึ้น นับได้ว่า Senior เป็นผู้มีส่วนในการคิดทฤษฎีมูลค่าเท่ากับต้นทุนการผลิต (Cost of production theory of value)

Lauderdale ชาวสกอตชี้ให้เห็นว่า มนุษย์มีความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เกิดมูลค่าความต้องการปัจจัย 4 ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นแก่ความเป็นอยู่ตลอดไป และมีอยู่คงที่ แต่ความต้องการของฟุ่มเฟือยจะขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่อยู่คงที่

Affred Marshall ซึ่งเป็นผู้ต้นคิดตั้งสำนัก Neoclassical School เพราะนำคณิตศาสตร์มาใช้อธิบายทางเศรษฐศาสตร์ เขาเห็นว่ามูลค่ากำหนดจากดีมานด์และซัพพลายโดยยกตัวอย่างกรรไกรข้างเดียว (ดีมานด์หรือซัพพลาย) ไม่อาจตัดอะไรได้ ต้องใช้ 2 ข้าง (ดีมานด์และซัพพลาย) จึงตัดสิ่งต่าง ๆ ได้ (กำหนดมูลค่า) เมื่อมีของวางขายในตลาด ผู้บริโภคมาซื้อไปด้วยการจ่ายเงินเป็นมูลค่าของสินค้านั้น จึงได้ของนั้นไปใช้

คำถามท้ายบทที่ 2

1. จงเล่าถึงสภาพทางเศรษฐกิจของอังกฤษ ก่อนเกิดลัทธิพาณิชย์นิยม (mercantilism)
2. ลัทธิพาณิชย์นิยม (mercantilism) คืออะไร? มีลักษณะที่สำคัญอย่างไรบ้าง?
3. Thomas Mun มีแนวคิดทางพาณิชย์นิยมอะไรบ้าง? เขาเห็นพ้อค้าเป็นบุคคลสำคัญอย่างไร?
4. Mun ให้ความคิดเห็นเรื่องดุลการชำระเงิน รวมถึงอะไรบ้าง?
5. Mun ได้ตอบคำวิจารณ์ เรื่องยอมให้บริษัทอินเดียตะวันออกนำทองคำแห่งไปขายยังต่างประเทศอย่างไร?
6. จงบอกชื่อบุคคลสำคัญในลัทธิพาณิชย์นิยมมา 2 ชื่อ?
7. Edward Misselden ได้วิจารณ์การให้บริษัทอินเดียตะวันออกนำทองคำแห่งไปขายยังต่างประเทศอย่างไร?
8. Antoine de Montchretien มีความคิดเห็นทางลัทธิพาณิชย์นิยมอย่างไร?
9. ลัทธิคาเมอร์รัลลิสม์ (Kameralism) คืออะไร? เกิดขึ้นที่ประเทศใด? บอกชื่อผู้อธิบายลัทธินี้มา 2 คน
10. ลัทธิฟิซิโอแครตส์ (Physiocrats) คืออะไร? เกิดขึ้นที่ประเทศใด? บอกชื่อบุคคลสำคัญในลัทธินี้มา 3 คน
11. ลัทธิอะไร คัดค้านลัทธิพาณิชย์นิยม?
12. Francois Quesney พูดยถึงความมั่งคั่งไว้อย่างไร? ผู้ใดก่อให้เกิดผลิตผลและผู้ใดไม่ก่อให้เกิดผลิตผล
13. การจัดระเบียบโดยธรรมชาติหมายความว่าอย่างไร?
14. Dupont De Nemour นิยามลัทธิฟิซิโอแครตส์ไว้อย่างไร? เขากล่าวถึงธรรมชาติ (ที่ดิน) เทียบกับสิ่งอื่นไว้อย่างไร?
15. กฎธรรมชาติ (natural law) คืออะไร?
16. Quesney อธิบายเรื่องต่อไปนี้ไว้อย่างไร?
 - ก. การจัดระเบียบโดยธรรมชาติ
 - ข. กฎธรรมชาติ
 - ค. ทรัพย์สินส่วนบุคคล (private property)
 - ง. การค้าเสรี (free trade)

17. จงเล่าถึงสภาพเศรษฐกิจของประเทศฝรั่งเศส ปี 1758 ที่ทำให้เกิดลัทธิฟิซิโอแครตส์ขึ้น
18. หนังสือผังเศรษฐกิจ (Tableau economique) ของ Quesney กล่าวถึงเรื่องอะไร? แบ่งอาชีพต่าง ๆ ออกมาอย่างไร? สิ่งที่เกี่ยวข้องการผลิตขึ้นได้และรายได้จะไหลวนระหว่างบุคคล 3 ชั้นขึ้นอย่างไร? จงเขียนผังการหมุนเวียนของเงิน 5 ล้านบาทมาให้ดูด้วย
19. เพื่อให้มีเงินนำไปลงทุนทางเกษตร Quesney แนะนำอย่างไรบ้าง?
20. จงวิจารณ์ลัทธิฟิซิโอแครตส์ในแง่สมัยโบราณ ประเทศเกษตรกรรมและประเทศอุตสาหกรรม
21. ลัทธิคลาสสิก (classical school) มีความหมายอย่างไร? บอกชื่อผู้ให้กำเนิด และบุคคลสำคัญในลัทธินี้มา 3 คน
22. จงเล่าถึงสภาพประเทศอังกฤษในระยะเวลาที่เกิดลัทธิคลาสสิก
23. ลัทธิคลาสสิก เอียงไปทางลัทธิฟิซิโอแครตส์อย่างไร? อธิบาย
24. ลัทธิคลาสสิกเปรียบเทียบกับเพลงคลาสสิกได้อย่างไร?
25. Adam Smith โจมตีลัทธิพาณิชย์นิยมอย่างไร?
26. ลัทธิคลาสสิกไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย Poor Law อย่างไร?
27. Bentham คำนลัทธิคลาสสิกอย่างไร?
28. กำเนิดของลัทธิฟิซิโอแครตส์ของ Adam Smith จึงเอียงไปทางลัทธิฟิซิโอแครตส์
29. Adam Smith เห็นว่า ความมั่งคั่งเกิดจากอะไร?
30. บุคคลต่อไปนี้เห็นว่า ความมั่งคั่งให้รวมถึงอะไรอีกบ้าง?
 - ก. J.B.Say
 - ข. J.S.Mill
31. มูลค่า (value) คืออะไร? อะไรทำให้เกิดมูลค่า? จงบอกทฤษฎีมูลค่า 6 ทฤษฎีมาให้ทราบ
32. บุคคลต่อไปนี้ อธิบายทฤษฎีมูลค่าอย่างไร?
 - ก. Sir William Petty
 - ข. Turgot
 - ค. Richard Cantillon
 - ง. Ricardo
 - จ. Nassau Senior
 - ฉ. Lauderdale
 - ช. Alfred Marshall

Adam Smith (1723–1790). Often considered the founder of modern economics. Adam Smith influenced both economists and governments for many decades after he wrote. His central idea: that there is a basic harmony between private self-interest and social welfare and, consequently, that the State should (with some important exceptions) leave the economy to the workings of market competition.